

Sayı : 71 Aralık 1978 10 Lira

Bu Sayıda

Cahit Öztelli ve Karacaoğlan ..... **Sadi Yaver ATAMAN**

Bozlak Nedir? ..... **Halil ATILGAN**

Sivas - Tokat - Amasya - Samsun Bilmeceleri -6- ..... **Saim SAKAOĞLU**

Bakmadan Gel "Şiir" ..... **Osman FEYMANİ**

Vezirköprü'de Çocuk Sağlığı ve Gelenekleri ..... **Hayrettin İVGİN**

Gemerek'te Sünnet Düğünü ..... **M. Güner DEMİRAY**

Sıvas'tan Beddualar -2- ..... **Doğan KAYA**

Gümüşdere Manileri ..... **Pelin ÜÇER**

Şarkışla Takvimi -1- ..... **Emin KUZUCULAR**

Suşehri'nde Şeyh Bahaddin -3- ..... **İlyas EGE**

Kusurî ..... **İbrahim ASLANOĞLU**

Kapak : Hasan Özyasan

SIVAS FOLKLORU : İstanbul'da çıkar aylık folklor dergisi — Sahibi ve yazı işlerini fiilen idare eden İbrahim ASLANOĞLU - Yıl 6, **Aralık 1978, Sayı 71, Abone** şartları : Sayısı 10 Lira, altı aylığı 60, yıllığı 120 lira. Dış ülkeler için ayrıca posta ücreti eklenir. Bütün yazışmalar için : P.K. 69, Kızıltoprak - İstanbul

İLÂN : Özel ilân ve reklâmlar pazarlığa tabidir. Özel ilân ve reklâmlardan sorumluluk kabul edilmez.

Gönderilen yazılar basılsın veya basılmasın geri verilmez.

SIVAS FOLKLORU Basın Ahlâk Yasasına uymayı taahhüt eder.

Dizgi ve baskı : EKO Matbaası, Çemberlitaş - İstanbul.

Kusurî

İbrahim ASLANOĞLU

Babası Garip Ağa aslen Karslı olup, kendi isteğiyle Sıvas'a gelmiş ve Kangal'ın Dışlık Köyüne yerleşmiştir. Hasan Fehmi Efendi 1875 yılında burada doğdu. Soyları ta Karacaahmet e kadar dayanır. Ailece Hıdır Abdal ocağına bağlıdırlar (1).

İlk öğrenimini Divriğili şairlerden Süleyman Giryanî'den yaptı. 14 yıl onun yanından ayrılmadı. Farsça ve Arapça öğrendi. "Necm-ül Gulûb - Gönüller Yıdızı" adındaki manzum eserini hocası Giryanî ile birlikte yazdı.

Ocakzâde olduğu için irşat amacıyla Anadolu'nun birçok köy ve kasabasını, özellikle Erzincan, Erzurum, Kars, Malatya, Kahramanmaraş ve Elbistan yörelerini gezdi. Zara ve İmranlı bölgesinde herkesi tanırdı.

Okuma - yazmayı çok severdi. Bu nedenle gençliğinin önemli bir kısmını İstanbul'da geçirdi. Bir ara Elbistan'a döndü ve Keçemağara köyüne yerleşti. Orada 20 yıla yakın kaldı. Çiftçilik yaptı. Üç kızı ile bir oğlu bu köyde doğdular. Son yıllarını bazan oğlunun yanında Ankara'da, bazan da Dışlık köyünde geçiriyordu. 1951 yılında hastalandı ve Dışlık köyünde öldü.

Bugün hayattaki tek çocuğu Ali Rıza Arısoy, Başkomiserlikten emekli olup Ankara'da oturmaktadır. O da babası gibi şairdir.

Hasan Fehmi Efendi'nin mahlası Kusurî idi. Saz çalmaz, irticalen söylemezdi. Çoğunlukla dini konuları işleyen bir kalem şairi idi. Aruzla yazılmış şiirlerinde ağdalı ve sıkıcı ise de, hece şiirlerinde günümüz halk şairlerinden farksızdır. İşlediği konularda uyarıyı ön plânda tutuyor.

Eserleri :

1 — **"Kumru yahut Gülzar-ı Hüseyin '**, Matbaa-yi Amire, İstanbul 1325 (1909)

2 — **"Eimme-i İsna Aşer, Hanedan-ı Seyr-ül Beşer"**, Farsça'dan çeviri.

3 — **"Necm-ül Gulûb - Gönüller Yıdızı"**, Süleyman Giryanî ile birlikte. Adil Ceylan Matbaası, İstanbul 1949, 150 sayfa, 10 —lira.

4 — **Şiir Mecmuası,** yayınlanmadı.

5 — **Din davası mı? Post kavgası mı?** yayınlanmadı.

— 1 —

Buluta girmekle güneş batamaz
Yarılıp çıkması bir yele bakar
Çörçöp gelip su yolunu tutamaz
Silip süprülmesi bir sele bakar

---

berleşir, hazırlanırlar. Uzak köylüler traktör, jiplerle, yakın köylüler ise hayvanlarıyla gelirler. Cuma günleri pilav yenmeden önce mevlîd okunduğu olur.

Genellikle ziyaret çevresinden birşey götürmek iyi sayılmaz. Çevreden ağaç kesilmez. Ormanın varlığını sürdürmesi bu inançtandır.

Ziyarete gidenlerin dönüşte, ziyarete gelemeyen hastalara şifalı olacağı inancıyla yakınlarına evliya pilavı götürmeleri âdettendir.

(*) Eskiden aile büyükleri, çocuklarının ayağı taşa değse kurban adarlardı. O devirlerde adaksız, kurbansız büyüyen çocuk azdır. Kesilecek hayvanın pahalanması, sosyal değişmeler adakların giderek azalmasına neden oldu.

SÖZLÜK:

66 — Kisve : Tasavvufa göre Allahu Teala tarafından ihsan olunan hil'at
67 — Tac-ül Arifin : Ariflerin başkanı.
68 — Tac-ül muhakkikin : Hakikati bulucuların başkanı.
69 — Dar-i Beka : Ahiret alemi.
70 — Aşere-i mübeşşere : Cennet ile müjdelenenler
71 — Artıkova : Bugünkü adı Artova. Tokat iline bağlıdır
72 — Karahisar-i Şarki : Şebinkarahisar ilçesi
73 — Veled : Çocuk.
74 — İlm-i çerağ : Tarikat ilmi.
75 — Halvet : Tenha yerde yalnız kalma, çilehane.
76 — Revan olmak : Yola koyulmak.
77 — Kelimat : Kelimeler.
78 — Meratib-i evvel : Evvelki mertebeler.
79 — Beka : Yokolmadan aynı şekilde kalmak.
80 — Tenzih — Nefsini kötülükten ayrı kılmak.
81 — Celal : Gazap.
82 — Cemal : Güzellik (Tanrı'nın sıfatları)
83 — İsm-i âzam : Tanrı adı.
84 — Tahrir : Yazmak.
85 — Nevcivan : Delikanlı, taptaze.

Şahini susturmaz karga avazı
Arslanı yenemez bir yüğrük tazı
Sessiz bellediğin düzensiz sazı
Öttürür ustası bir tele bakar

Uyumuş aslanı öldü mü sandın
Yurdu çakalların odu mu sandın
İşlenmiyen bağı söndü mü sandın
Onun şenlenmesi bir bele bakar

İş başında belli olur yiğitlik
Uçan kuşa karşı dayanmaz çıtlık (2)
Sona kadar sürüp gitmez bu kıtlık
Gelimli verimli bir yıla bakar

KUSURİ topluluk yaratır neler
Birlik her bir gücü yener örseler
Dağları devirir kayalar deler
Çelik bilek güçlü bir ele bakar

— 2 —

Sapasağlam dost olanlar
Can vermeyi düşünmezler
Dost aşkıyla mest olanlar
Ser verip geri dönmezler

Birlik dolusun içmişler
İkilikten vaz geçmişler
Hakkı bâtıldan seçmişler
Yaramaza el sunmazlar

Dosta dost düşmana düşman
Canları canana kurban
Varlık yokluğu bir bilen
Her daldan dala konmazlar

Er oğlu ikrarın sıymaz (3)
Post için dostuna kıymaz
Rezalet kaftanın giymez
Ar gömleğin soyunmazlar

KUSURİ sevmez serkeşi
Sevilmez sevmeyen kişi
Ciddi seven Hakk'ın işi
Parlak nurdur söyünmezler

— 3 —

Yükseldikçe engin yürü engin ol
Güneşten örnek al yere döşenir
Her tatlı meyveyi enginlerde bul
Yükseğe kar yağar gören üşenir

Kafayı kaldırıp etme fodulluk
Baş indir Tanrı'ya edesin kulluk
Yağmur gökten yere yağdırır bolluk
Al yeşilden olur dört köşe pür nur

Su enginlik sever yüz üstü kaçar
Deniz olur sonra havaya uçar
Ay yıldız ışığın yerlere saçar
Aydınlanır nurdan kuşak kuşanır

Hangi varlık acep azdırır seni
Var etti bir damla sudan bu teni
Bugün bir kandandır uzunu eni
Bellikçiler bilmem onu ne sanır

KUSURİ özünü engine indir
Eşini hem yoldaşını sevindir
Bugün yarın bu yer senin evindir
Kendini pek kuran yarın utanır

— 4 —

İstiklâl Savaşı Destanı

Bitti kavga Sever andı bağlandı
Elin oldu bucak bucak Türk ili
Öyle and ki Türk ciğeri dağlandı
Kırıldı Türk'lerin kırk yerden beli

Hiç duygu yok muydu Vahit'le Ferit
Ne yaptınız böyle işiniz tirit
Elden boynumuza taktınız şerit
Sıktı boğazımız çıkardık dili

Düşünenler işinize iş demez
Bin batman bal ile damlası yenmez
Öyle bir pislik ki onu peklemez
Haleb'in sabunu Mısır'ın Nil'i

Yaptınız düşmanla sanki barışık
Kestiğiniz kesim karma karışık
Türkler değil köleliğe alışık
Gözünüze kim çekmiştir bu mili

Aslan yürekliler buna katlanmaz
Hepsi kırılmazsa bu yurt çiğnenmez
Yurderinin kanı ile oynanmaz
Zincir takmak değil taktırmaz kılı

Bir Mayıs sabahı yurda atladı
Yokluklar içinde varlık patladı
Her bucaktan bir kıvılcım çatladı
Esmeğe başladı bir sağlık yeli

Durmadan dört yana buyurdu heman
Olmalı bu yurda hepimiz kurban
Artık ta boğaza dayanmıştır can
Yurt gidiyor Türk'ün beli büküldü

Tel ile dil ile her yere buyruk
Ulaştı tez elden uyanın çabuk
Arslanca ölmeden başka çare yok
Kılıçlar kınından işte çekili

Her yokluk var at olmazsa yayayız
Parçalanmaz kırılmaz bir kayayız
Ateş suya neyler biz ulu çayız
Kefenimiz boynumuzda takılı

Sağdan soldan başlanıldı savaşa
Korkak saraylılar düştü telâşa
Gûya çıkılmazmış düşmanla başa
Düşman çerisiyle her yer tıklı

Başladı Gazi'ye engel olmağa
Şurdan burdan kargaşalık kurmağa
Düşüncesizlere ağız vermeğe
Düşmanın eline vermiş kâkülü

Gazi İstanbul'dan yurdu ayırdı
Anladı Vahdet'in cıvıklık derdi
Gazi'nin yokluğna buyruk buyurdu
Tilki yutmak ister kocaman fili

Gazi dedi güzel düdük öterse
Bildiğini yapsın eli yeterse
Tanrı verir şu işlerim biterse
Yurt kayırma düşüncesi yapılı

Yüğrük çaba ile işe başladı
Düşmanları her bucakta haşladı
Onulmaz dertleri güzel aşladı
Kaldı düşman kanatları basılı

Yurt erleri çok çetinlik geçirdi
Düşmanları kol kol yurttan aşırdı
Bu düzeni görenler hep şaşırdı
İstemezler kaldı dili kaygılı

Yunanlı'yı saman gibi savurdu
Yanar ateş gibi kastı kavurdu
Mum gibi yumşattı Çerkez'i Kürd'ü
Yurdun elde oldu alı yeşili

İstanbul a geçti kahraman ordu
Vahideddin gördü gelen aç kurdu
Kurtulmak çaresin kaçmakta gördü
Ettiğin bilirsin topla mitili

Ordularımız geçti Rumel'den yana
İsmet Paşa gönderildi Lozan'a
Alkışlan sevimli bir and yapana
Var olsun Türkler'in o Başvekili

Bu yurda baş oldu kutlu Ankara
Ordan serper bil ki eylik her yana
Başlanıldı yurt içinde işlere
Çünkü yurdun her bucağı yıkılı

Tekkeler kapandı saraylar söndü
Dedelik dervişlik torbaya kondu
Kazanın da yiyin yağma yok dendi
Bu yıllara derler toplu er yılı

Neler yaptı bu gaziler erenler
Gökte tayyareler yerde trenler
Bin yaşasın gösterenler görenler
Yemiş verdi yeniliğin çitili

Bilgi kolaylaştı yazı değişti
Yüğrüklük yol aldı çiğ yerler pişti
Eski kafa çatlakları bitişti
Tazelendi hep erkekli dişili

Senlik benlik hiç kalmadı arada
Neler vardı neler vardı kur'ada
KUSURİ yenice erdi murada
Eski dertler yüreklerde çıkılı

---

1 — Hıdır Abdal, Karacaahmet'in dört oğlan biri ve en ünlüsüdür. Türbesi ve tekkesi Kemaliye'nin Ocak köyündedir. Diğer kardeşleri Kanber Abdal, Ali Abdal ve Cafer Abdal'dır. Divriği'de halen Kanber Abdallar adında bir aile vardır. Bu çevre şairlerinin çoğu Hıdır Abdal'ı mânevî usta bilirler.

2 — Çıtlık : Bir cins çekirge.

3 — Sıymaz : Kıymaz.